

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ETI

ЕТИКА

Испитна књижица 2

ОГЛЕДНИ ИСПИТ

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

ETI.00.SR.R.K2.12

45340

Начин исправљања погрешака на листу за уредно писање:

		
↑	↑	↑
Прецртан погрешан одговор у заградама	Тачан одговор	Скраћени потпис

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кесици.

Испит траје **150** минута без паузе.

Задаци се налазе у две испитне књижице. Редослед решавања бирајте сами.

Добро распоредите време како бисте могли решити све задатке.

Овај део испита се састоји од задатка есеја. Есеј напишите следећи приложено упутство и смернице за писање есеја.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Есеј обавезно напишите на лист за уредно писање у овој испитној књижици.

Пишите читко. Есеј ће се бодовати са нула (0) бодова ако је нечитко написан. Ако погрешите у писању есеја, на 2. страници ове испитне књижице приказан је начин исправљања грешака.

При исправљању грешака потребно је ставити скраћени потпис. **Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.**

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 12 станица, од тога 3 празне.

Задатак есејског типа

Пажљиво прочитајте наведени текст. Према понуђеним смерницама напишите есеј са јасном структуром: уводним делом (постављањем тезе или хипотезе), средишњим делом (анализом и аргументацијом) и закључком (синтезом).

Тема есеја: **Ауторитет и слобода**

Једна је посебна потешкоћа уско повезана са проблемом ауторитета и слободе; наиме, тешко можемо проценити у којој су мери наше жеље, мисли и осећаји заиста наше, а у којој су нам наметнути извана. Кроз модерну историју ауторитет цркве замењен је ауторитетом државе, а ауторитет државе ауторитетом здравог разума и јавног мњења као оруђима прилагодбе. Не увиђамо да смо постали плен нове врсте ауторитета, јер смо се ослободили његових старијих, јавних облика. Постали смо аутомати, а живимо у заблуди да смо појединци који поседују властиту вољу. Ова обмана помаже појединцу да остане несвестан своје несигурности, али то је једина помоћ коју му таква обмана може пружити. У основи је ослабљено властито ја појединца тако да се он осећа немоћно и крајње несигурно. Он живи у свету са којим више није истински у вези и у којем је све инструментализовано, где је постао део машине коју је изградио властитим рукама. Он мисли, осећа и жели оно шта верује да би требао мислити, осећати и желети; у том самом процесу губи своје властито ја, на којем се мора градити свака истинска сигурност слободног појединца.

Губитак властитог ја повећао је нужност прилагодбе, јер је његова последица дубока сумња у идентитет. Ако ја нисам ништа друго доли оно шта сматрам да бих требао бити – ко сам онда ја? (...) Због овог губитка идентитета, потреба за прилагођавањем је још неприступачнија; то јест, човек може бити сигуран у себе само ако испуњава очекивања других. Ако не живимо према том поимању, не само да нам прети опасност да нас други осуде и будемо још изолованији, већ и опасност од губитка идентитета, шта значи угрожавање нашег менталног здравља.

Човек потискује те сумње у властити идентитет и стиче одређену сигурност прилагођавајући се туђим очекивањима и не разликујући се од других људи. Међутим, плаћена цена је висока. Одустајање од спонтаности и индивидуалности резултује ограничењем живота. (...) Наоко задовољан и пун оптимизма, модерни је човек дубоко несрећан: заправо је на рубу очаја. Очајнички се држи појма индивидуалности; жели бити „другачији”, а најбоља препорука коју може дати је „то је другачије”. Ми дознајемо име железничког службеника од којег купујемо карте; торбице, карте за играње и преносиви радио пријемници „персонализују се” стављањем власникових иницијала. Све то указује на глад за „разликом”, а опет су то готово последњи трагови индивидуалности. Савремен човек је гладан живота. Но будући да као аутомат не може доживети живот у смислу спонтане активности, замењује га свим врстама узбуђења и подражаја: подражајима пијанства, спортом, доживљавањем узбуђења измишљених ликова на филмском платну.

Шта је онда значење слободе за савременог човека?

Он се ослободио вањских окова који га спречавају да делује и размишља онако како њему одговара. Он би могао деловати према властитој вољи кад би знао шта жели, мисли и осећа. Али он то не зна. Он се прилагођава анонимним ауторитетима и усваја властито ја које није његово. И шта више то чини, то се осећа немоћнији, то је присиљенији на прилагођавање. Упркос вањском оптимизму и иницијативи, савременог човека обузима дубоки осећај беспомоћности, због којег нетремице, као парализован, посматра надолazeће катастрофе.

Ако гледамо површно, чини нам се да се људи сасвим добро сналазе у економском и друштвеном животу; међутим, било би опасно превидети да се дубоко испод те утешне вањштине крије несрећа. Ако живот, зато шта се не проживљава, изгуби смисао, човек пада у очај. Људи не умиру мирно од телесне глади; не умиру мирно ни од душевне глади. Ако гледамо само економске потребе „нормалне” особе, ако не увиђамо несвесну патњу просечне аутоматизоване особе, не видимо ни опасност која нашој култури прети из њене људске основе: спремност да прихватимо сваку идеологију и сваког вођу ако обећава узбуђење и нуди политичку структуру и симболе који наводно осмишљавају и сређују живот појединца.

Ерих Фром, *Бекство од слободе*

Смернице за писање

У есеју одредите појмове: „ауторитет”, „губљење идентитета”, „слобода и смисао живота”, „индивидуалност” и „потреба за прилагођавањем”.

1. Објасните шта је према Фрому у модерној историји довело до слабљења и губитка властитог ја.
2. Објасните који су начини и последице губљења идентитета.
3. Објасните које су према Фрому препреке и тешкоће за савременог човека у могућности његовог слободног деловања.

Аргументацију у есеју поткрепите примерима:

1. прилагођавања и губљења властитог ја са којима се сусрећете у свакодневном животу
2. појединца или групе који одупирањем прилагођавању настоје сачувати индивидуалност и слободу деловања према властитој вољи.

Празна страница

Празна страница

Празна страница